

Innhold

Forord	9
Kapittel 1 Ressurs-, produktivets- og effektivitetsstyring	11
1.1 Bedriftsøkonomiens viktigste disipliner	12
1.2 Forutsetningen om knappe ressurser	13
1.3 Alternativkostnaden	14
1.4 Avkastningsbegrepet og lønnsomhet	15
1.5 Bedriftens økonomiske målsetting	19
1.6 Finansregnskap og intern(drifts)regnskap	19
1.7 Økonomistyringssystemene og digitaliseringen	19
1.8 Bærekraft	20
1.9 Bedrift, virksomhet, foretak	21
Kapittel 2 Kostnader	23
2.1 Kostnader og utgifter	23
2.2 Kostnadsgruppering	25
2.3 Varekostnader	25
2.4 Lønnskostnader	27
2.5 Hva koster en ansatt?	30
2.6 Andre driftskostnader og salgs- og administrasjonskostnader ..	30
2.7 Avskrivninger	31
2.8 Avskrivninger med utraneringsverdi	33
2.9 Strengt regler ved endring av avskrivningsmetode	33
2.10 Finanskostnader	33
2.11 Kalkulatoriske kostnader	33
Kapittel 3 Kostnadsforløpet	35
3.1 Faste kostnader	35
3.2 Variable kostnader	37
3.3 Bedriftens totale kostnader	38
3.4 Grensekostnader (GK)	39
3.5 Kostnadsoptimum og kostnadsoptimal mengde uttrykt grafisk ..	41
3.6 Det relevante kapasitetsintervallet	42

3.7	Kostnadsstruktur i «internetselskaper»	45
3.8	Flere kostnadsbegreper	46
Kapittel 4 Inntekter, kostnader og fortjeneste		47
4.1	Kundene og deres preferanser	47
4.2	Antall bedrifter, konkurranseformer og markeder	47
4.3	Pris og priselastisitet	50
4.4	Inntektselastisitet	52
4.5	Krysspriselastisitet	52
4.6	Grenseinntekter og profittmaksimering	52
4.7	Pris- og mengdetilpasning ved monopol ved hjelp av matematikk	53
4.8	Pris- og mengdetilpasning ved monopol – grafisk metode	54
4.9	Sammenhengen mellom pris, grenseinntekt, priselastisitet og totale inntekter i et monopolistisk marked	58
4.10	Mengdetilpasning under fullkommen konkurranse – et matematisk eksempel	60
4.11	Mengdetilpasning i et marked med fullkommen konkurranse – grafisk metode	61
4.12	Prisdifferensiering	62
4.13	Optimal tilpasning med konstant variabel enhetskostnad	63
Kapittel 5 Kalkulasjon		64
5.1	Verdikjeden og produktkalkyler	64
5.2	Kostnadsgrupperinger i kalkylene	65
5.3	Selvkostprinsippet	67
5.4	Bidragsprinsippet	73
5.5	Tilleggs kalkulasjon etter bidragsprinsippet	76
5.6	Kalkulasjon i handelsbedrifter	78
5.7	Aktivitetsbasert kalkulasjon (ABC)	79
Kapittel 6 Kostnadsfordeling		84
6.1	Generelt om kostnadsfordelingen	84
6.2	Kostnadsflyt, kostnadsdokumentasjon og kostnadsregistrering ..	84
6.3	Kostnadsgrupper	87
6.4	Kostnadsfordelingen til kostnadsgrupper	88
6.5	Viderefordelingen	89
6.6	Kostnadsfordelingen på produktene ved hjelp av tilleggssatser ..	92
6.7	Kostnadsfordelingen ved bidragskalkulasjon	94

Kapittel 7 Driftsregnskapet	95
7.1 Det periodiske driftsregnskapet	95
7.2 Varer i arbeid / varebeholdningene	97
7.3 Produktkostnader	98
7.4 Resultatavregningen	98
7.5 Hvilket prinsipp bør bedrifter bruke i sine driftsregnskaper? ..	102
7.6 Normalkostregnskapet	102
7.7 Dekningsdifferansene i normalkostregnskapet basert på selvkost	104
7.8 Dekningsdifferansene i normalkostregnskapet basert på bidrag	107
7.9 Standardkostregnskapet	107
7.10 Avviksanalyse selvkostregnskapet	114
7.11 Avviksanalyse bidragsregnskapet	120
7.12 Fleksibelt budsjett	121
7.13 Fordeler og ulemper ved standardkost	122
 Kapittel 8 Planlegging og budsjettering	 124
8.1 Viktigheten av å ha klare mål	124
8.2 Virksomhetens tre planleggingsnivåer	124
8.3 Budsjettet	125
8.4 De enkelte delbudsjetter og budsjettsammenhengen	127
8.5 Hovedbudsjettene	130
8.6 AS Handelsvirksomheten – et budsjetteringseksempel	132
8.7 Rullerende budsjetter	139
8.8 Styring, oppfølging og kontroll	139
8.9 Avviksanalyse	143
8.10 Virksomhetsstyring uten tradisjonelle budsjetter	143
 Kapittel 9 Kostnad – resultat – volumanalyse	 145
9.1 Dekningsbidrag og dekningsgrad	145
9.2 Nullpunktsanalyse i en vareproduksjon	147
9.3 Nullpunktsanalyse i flervarebedrifter	151
9.4 Nullpunktsanalyse i handelsbedrifter	153
9.5 Målsatte driftsinntekter	153
9.6 Konsekvensene av endret produktmikse	153
9.7 Begrensende forutsetninger ved bruk av KRV- og nullpunktsanalyser	154

Kapittel 10 Produktvalg	155
10.1 Produktvalg når det eksisterer én flaskehals	155
10.2 Produktvalg når det samtidig eksisterer flere flaskehals	157
10.3 Løsning av lineære programmeringsproblemer ved hjelp av Excel	162
Kapittel 11 Investeringsanalyse	165
11.1 Fire hovedkategorier investeringsprosjekter	165
11.2 Investeringsprosjektets budsjetterte kontantstrøm	165
11.3 Investeringsprosjektets økonomiske levetid	166
11.4 Mer om kontantstrømmene	167
11.5 Eksempel på budsjettering av kontantstrøm	168
11.6 Tilbakebetalingsmetoden (Pay-back-metoden)	169
11.7 Lønnsomhetsberegninger ved hjelp av diskonterte kontantstrømmer	171
11.8 Renten r	172
11.9 Nåverdimetoden	173
11.10 Beregning av netto nåverdi ved hjelp av regneark (Excel)	174
11.11 Internrentemetoden	175
11.12 Nåverdiprofilen	176
11.13 Annuitetsmetoden	177
Kapittel 12 Relevante kostnader og beslutninger	178
12.1 Relevante kostnader	178
12.2 Differansekostnader	182
12.3 Outsourcing	184
Appendiks A Rentetabeller	187
Appendiks B En oversikt over ulike uttrykk med engelske benedninger	193
Appendiks C Norsk–engelsk ordliste	214
Appendiks D Engelsk–norsk ordliste	218
Stikkord	222